

10

**nya sätt att
skapa kraftfulla
stadsdelar**

10 nya sätt att skapa
kraftfulla stadsdelar

Introduktion

Den här handboken innehåller berättelser om förändringar som drivits underifrån och om de personer som har bidragit till förändringarna. Den fungerar som en vägledning för gemenskapsfrämjande caddies som vill att medborgarna själva ska driva och ta ansvar för sociala förändringar och uppmuntrar alla som vill arbeta effektivt med samhällsgrupper att ställa två viktiga frågor:

1. I vilka frågor tar vi över kontrollen när det gäller människors egna initiativ till att aktivt driva och delta i samhällsutvecklingen?
2. Hur kan vi få en bättre bild av de faktorer som människor vill förändra i sin närmiljö och hur kan vi agera bättre stöd för dem som vill engagera sig i projekten?

Det är vi själva och ingen annan som måste börja ta hänsyn till och respektera miljön, vår ekonomi, vår hälsa och vårt välbefinnande. Alla dessa aspekter kräver att vi använder gemensamma krafter för att tillsammans uppnå förändringar.

En av grundtankarna bakom vår syn på effektiv samhällsutveckling är att det finns vissa projekt som vi bara kan genomföra genom att organisera oss och driva tillsammans. Konsten att skapa

öppna och vänliga samhällen där alla kan känna sig hemma och bidra efter sin förmåga är en av dem – och kanske till och med den viktigaste av dem allihop.

Det finns inga externa experter som kan uppfostra våra barn, ta hand om de äldre i samhället eller utveckla vänskapsband – eller som kan leva eller dö åt oss. Den typen av utmaningar måste vi möta tillsammans. Och när vi står inför dem kan vi se till att våra liv och vår närmiljö präglas av saker och personer vi tycker om, och att rätt personer och system finns där för att hjälpa oss, ungefär som en caddie hjälper en golfare.

När det gäller att skapa god sammanhållning är det mest effektivt att börja med det som människorna redan har: lokala kapaciteter och resurser. Börja med den fulla halvan av glaset, i stället för den tomma halvan. En hållbar utveckling kan inte gro i förtvivlan och bedrövelse. Därför måste vi sluta analysera människor endast utifrån deras behov och svagheter. Det vi ska analysera i stället är behovsanalysen i sig. Det är tyvärr en mycket vanlig uppfattning att någon måste komma utifrån för att förbättra och förändra saker.

Den uppfattningen reflekterar det osunda beroendeförhållandet som lätt byggs upp när vi förlitar oss på att externa experter ska åstadkomma lokala förändringar. Det innebär att vi inte tar vara på de dolda skatter som finns i varje samhälle.

Där finns fullt med personliga talanger och förmågor, lokala klubbar och grupper, naturliga och skapade resurser och gåvor och traditioner.

I den här handboken anser vi att alla människor och samhällen är utrustade med värdefulla kompetenser och har olika behov. Vi uppmanar människor att ta hjälp av varandra för att identifiera vad de redan har och använda det för att uppnå det de behöver. Vårt uppdrag i den utvecklingen är att uppmanar till djupare och bredare samtal och främja förändringar som drivs med lokala krafter – inte att leda eller argumentera för förändringarna själva.

De senaste tjugo åren har ett stort antal grupper, myndigheter, ideella organisationer, bostadsrättsföreningar och kommunstyrelser arbetat enligt den här banbrytande modellen världen över, med målet att åstadkomma hållbara sociala och ekonomiska förändringar. Caddies-teamet går i spetsen för detta arbete i Nordeuropa, och den här handboken fungerar som en vägledning för alla som vill vara med och engagera sig.

Cormac Russell är vd för Nurture Development www.nurtureddevelopment.ie och arbetar på ABCD Institute på Northwestern University i Illinois.

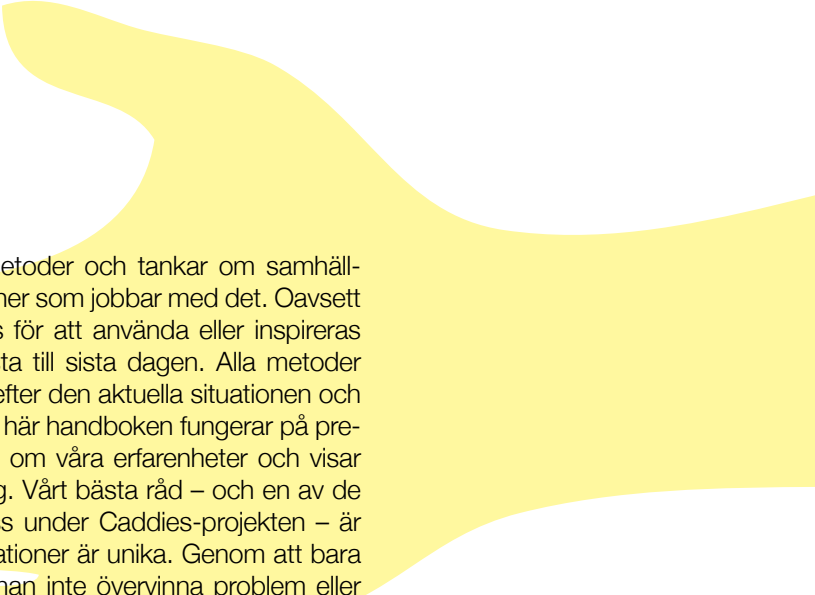
Engagemang i närområdet – erfarenheter från CADDIES

Inflytande. Engagemang. Samarbete.

Tre kraftfulla ord. Fundera på dem. Kan det fungera?

Om du har en uppgift, en verksamhet eller ett problem och dessutom de här tre ingredienserna – inflytande, engagemang och samarbete – tror du då att det kommer att fungera? Vi är fullständigt övertygade om det. Och du kommer snart att se hur det kommer sig.

En caddie bär golfspelarens väska och fungerar som rådgivare och moraliskt stöd. En bra caddie är medveten om de utmaningar och hinder som golfbanan innebär och vilka strategier som är bäst när man spelar på den. Det är dessutom det som Caddiesprojektet handlar om: att ge stöd. Projektets huvudmål har varit att hitta sätt att motivera olika grupper att delta i och ta ansvar för sitt närområde på ett hållbart sätt. Liknelsen med golfen är inte så långsökt som den först kan verka: en caddie är en person som **ger stöd och råd och hjälper** till att välja rätt verktyg. Caddien går bakom spelaren och är inte själv aktiv i spelet. Caddien **ger spelaren både ansvar och frihet** – och för oss är spelarna de som bor i området. Det är det enda sättet att få folk att och engagera sig och påverka utvecklingen av sitt närområde. Handboken innehåller erfarenheter från tio Caddiesprojekt i Sverige, Finland och Lettland.

I teorin finns det lika många metoder och tankar om samhällsutveckling som det finns personer som jobbar med det. Oavsett vilken metod vi bestämmer oss för att använda eller inspireras av, sker en förändring från första till sista dagen. Alla metoder eller idéer anpassas i viss grad efter den aktuella situationen och miljön där de ska tillämpas. Den här handboken fungerar på precis samma sätt. Här berättar vi om våra erfarenheter och visar hur vi gick till väga, steg för steg. Vårt bästa råd – och en av de viktigaste sakerna vi har lärt oss under Caddies-projekten – är att vara uppfinningsrik. Alla situationer är unika. Genom att bara kopiera en annan metod kan man inte övervinna problem eller uppnå fördelar. Vi har försökt skriva en handbok som ger tips och förslag, men det är upp till dig att anpassa lösningarna till din situation. Vi hoppas att du kan tillämpa metoderna i din miljö och att du kan lära dig lika mycket och känna lika stor tillfredsställelse som vi gjorde – och att resultaten blir lika lyckade som våra!

Caddies-projektet – Hyresbostäder i Norrköping AB, Helsinki Neighbourhoods Association samt Rigas bostads- och miljöenheter.

Vad har vi lärt oss?

1. Vikten av att alla aktörer medverkar
En samordnare följer processen

2. Säg hej med en knapp!
Sammanställ och berätta historier från området
Metoderna för att lära känna andra i området är inte svåra eller besvärliga

3. Använd informella situationer för att utveckla relationer
Att grannarna kommunicerar är en bra utgångspunkt
Gå dit där människorna redan är

4. Tänd gnistan och skapa intresse
Utforska befintliga resurser
Om ni tittar i samma riktning öppnar ni för nya, bredare möjligheter för alla

5. Låg tröskel för deltagande
De lokala aktörerna är experterna
Två faktorer är nödvändiga för att påbörja ett projekt

Berättelser

Olika aktörer men gemensamma mål

14

Samhällsengagemang som stärker den lokala tillhörighetskänslan

22

Grannfest – för bättre sammanhållning

30

Använd lokala aktörer för att stärka det lokala samarbetet

38

Engagemang i närområdet

46

Vad har vi lärt oss?

6. Leta efter problem som verkligen engagerar

Processerna tar lång tid. Håll deltagarna informerade och uppdaterade...

Det krävs fantasi för att nå ut till nya målgrupper

7. Engagemanget övervinner byråkratin!

Rätt kommunikation leder till rätt beslut!

Ge inte upp vid första motgången!

8. Det är viktigt att ha en möteslokal för planering av lokala aktiviteter

Tänk utanför ramarna

Leta efter lösningar som flera parter vinner på

9. Identifiera engagerade aktivister

Ju mer kunskap jag har, desto mer kan jag åstadkomma

Det finns alltid någon som kan leda – se till att hitta den personen

10. Ta initiativ

Engagerande frågor

Berättelser

Nå ut till nya målgrupper

54

Hela bostadsområdet vinner på Baibas ambition

62

Bibliotekskällaren som blev möteslokal för hela stadsdelen

70

Områdets framtid beror på dess ledare!

78

Öka trafiksäkerheten i närområdet tillsammans med myndigheterna

86

11. Avslutande ord från projektteamet

94

OLIKA AKTÖRER MEN GEMENSAMMA MÅL

- Skapa en önskelista för området

Politiker, lärare, representanter från bostadsbolag, boende, volontärer.. Över 100 personer samlades i aulan på en skola i området Ringdansen för att diskutera hur man skapar en hållbar stadsdel. Även om människor har olika agendor, har alla ett gemensamt intresse – att förbättra miljön de lever och arbetar i.

Utvecklingen av ett område drivs ofta framåt av många olika aktörer, och den är inte alltid synkroniserad. Alla aktörer har egna agendor, intressen och bakgrunder. Men alla har de en sak gemensamt: de vill åstadkomma något för att utveckla området. De vill göra det till en bättre plats att bo på, arbeta i och verka i. En del av Caddies-konceptet handlar om att sammanföra idéer och skapa en gemensam vision för området. För även om olika aktörer har olika roller i utvecklingen har de vissa gemensamma mål. I Ringdansen i Norrköping var det just detta som stod på

önskelistan – för där var flera aktörer inblandade i områdets utveckling och de flesta hade egna agendor.

“Ett Open Space-möte är ett tidsbegränsat möte där deltagarna själva bestämmer agendan.”

Målet var att alla lokala intressenter i området skulle träffas och diskutera och skapa en gemensam prioriteringslista för en hållbar utveckling av området. Därför valde man att

ha ett Open Space-möte*. Ett Open Space-möte är ett tidsbegränsat möte där deltagarna själva bestämmer agendan. Under dagen diskuteras agendan och frågorna i små grupper och i slutet prioriteras frågorna som diskuterats under dagen utifrån hur viktiga de är för de enskilda organisationerna eller aktörerna. Totalt 19 frågor diskuterades i Ringdansen under dagen. Det handlade till exempel om hur man skapar fler arbetstillfällen i området, hur områdets rykte kan förbättras och hur aktörerna kan samarbeta. Frågorna och diskussionerna sammanfattades i ett dokument.

Det här är en oerhört effektiv demokratisk metod och dokumentet blir ett bra verktyg

som ger alla deltagare samma inflytande, oavsett om de är politiker eller boende i området. Resultatet är ett stort antal förslag som berör discussionsfrågorna. Förslagen prioriteras sedan av dem som faktiskt påverkas av dem.

* Mer information om Open Space-metoden finns på www.wikipedia.org

VAD HAR VI LÄRT OSS?

VIKTEN AV ATT ALLA AKTÖRER MEDVERKAR

Det är svårt att protestera när alla har medverkat! Om alla aktiva medlemmar i ett samhälle är med på lika villkor och bestämmer vilka utvecklingspunkter som prioriteras för ett område minskar risken att aktörerna går sin egen väg.

EN SAMORDNARE FÖLJER PROCESSEN

I Open Space-metoden skapas ett effektivt dokument som kan användas på många sätt. Det kan vara bra att någon följer processen före, under och efter mötet och ger återkoppling till alla inblandade. Låt processen leva.

Kom ihåg att kommunicera!

Inbjudan: ord, form och fakta.

Tänk igenom inbjudan. Är den intressant för alla målgrupper? Förmedlar den det ni vill säga? Berättar den vad mötet handlar om? Inbjudan ger första intrycket – se till att det blir bra!

Bjud in dem som du verkligen vill ska komma personligen.

Vissa får mängder av inbjudningar till

olika evenemang. Ring upp de viktigaste personerna och bjud in dem personligen.

Dokumentera dagen och ge återkoppling.

Deltagarna måste få återkoppling efter mötet. Skicka ut information om dagen och inkludera alla prioriteringslistor och punkter som behandlats. Alla deltagare kan sprida information om resultatet från dagen vidare.

Skapa en gemensam prioriteringslista

SÅ GÅR DET TILL– STEG FÖR STEG

- 1. Utgångspunkten är behovet av gemensamma prioriteringar i ett område**
- 2. Utse samordnare och en Open Space-ledare**
- 3. Gör en gästlista och en inbjudan – skicka sedan ut inbjudningarna**

ÅTGÄRDER

En arbetsmetod, till exempel Open Space. Kunskap om metoden och vad du kan få ut av den.

Besluta vem som ska leda och hjälpa till under processen från början till slut. Någon som vet hur Open Space-metoden fungerar.

Gå igenom kontaktnätet och bestäm vilka ni vill ska komma till mötet och hur de ska bjudas in (till exempel muntligen, via e-post eller med vanlig post). Skriv en inbjudan som tydligt anger syftet med dagen och mötet och varför det är viktigt att mottagaren kommer.

SÅ GÅR DET TILL – STEG FÖR STEG

4. Förberedelser inför seminariet

5. Arrangera seminariet

b. Documentation

7. Informera om dagen och om hur prioriteringslistan kommer att användas i framtiden

ÅTGÄRDER

Möteslokalen är viktig. Se till att alla får plats och kan komma in i lokalen. Beställ lunch, förfriskningar och så vidare, och se till att deltagarna känner sig viktiga och bekväma. Förbered anteckningsmaterial till gruppdiskussionerna. Gå igenom programmet och planera dagen tillsammans med alla ansvariga i förväg.

Se till att alla ansvariga är på plats och kan informera om praktiska saker, till exempel om toaletter, mat och dagens schema. Se till att ha roligt och njut av den inspirerande atmosfären.

Sammanställ det ni kommit fram till och diskussionerna från dagen, gärna med bilder, i ett dokument som alla deltagare kan få del av.

Skicka ut eller se till att alla deltagare får återkoppling (dokumentation) från Open Space-mötet. Skriv gärna några tankar om hur materialet och resultaten kommer att användas i framtiden.

Margareta Wandel – Projektledare för
Tänk om-projektet (Norrköping)

"Norrköpings kommun har ett uppdrag: att använda resultatet från dagens möte vid utformningen av riktlinjer för hur man ska jobba med stadsdelsutveckling. Många bra förslag har kommit fram under dagen. Se till att sprida informationen och utnyttja hela kontaktnätet!"

SAMHÄLLENGAGEMANG SOM STÄRKER DEN LOKALA TILLHÖRIGHETSKÄNSLAN

När man är ute och går i området Kannelmäki i Helsingfors kan man se att folk har knappar med texten "Hej!" på sina jackor och väskor. Det visar att de vill lära känna andra som bor i området. Varje månad stärks den lokala tillhörighets känslan ytterligare genom att en ny Kannelmäki-profil får presentera sig för de andra från trakten. Ett perfekt sätt att lära känna sina grannar!

Tanken med att stärka den lokala identiteten och tillhörighets känslan i Kannelmäki började under en Caddies-workshop. Där visade det sig att deltagarna ville lära känna sina grannar bättre och betona vikten av att hälsa varandra. Man beslutade att främja detta med hjälp av knappar "Säg hej"-knappar. Det skulle uppmuntra folk att lära känna varandra genom att hälsa. Ett Caddies-projekt stödde kampanjen genom att köpa material och annan utrustning och genom att hjälpa till vid tillverkningen av knapparna. Knapparna fick

olika text, till exempel "Moi!" och "Hej!". Man använde olika språk för att betona att alla ska känna sig välkomna i området. Knapparna delades sedan ut vid olika Caddies-evenemang, framför allt under våren 2010. De blev oerhört populära och alla ville ha en knapp, så de tog snabbt slut. Snart bars de färgglada knapparna av var och varannan invånare i Kannelmäki – särskilt direkt efter evenemangen. Det var en härlig syn!

En annan sak som invånarna i Kannelmäki ville göra för att öka respekten för sitt närområde var att presentera personer från området. De anordnade därför en evenemangsserie för att lyfta fram lokala talanger på scenen. Ambitionen var att hitta lokala profiler eller talanger som kunde komma och berätta lite för publiken om sin speciella yrkesinriktning eller hobby. Det lokala kulturcentrumet och biblioteket inspirerades av idén och upplät sin scen och caféet som arena för diskussionerna.

“Man använda olika språk för att betona att alla ska känna sig välkomna i området.”

Presentationsserien började hösten 2010. Den först gästen var Alice Martin, en översättare som bor i Kannelmäki. Efter den första presentationen har man fortsatt och hållit omkring en presentation i månaden. Presentationsserien med Kannelmäki-profiler föddes alltså som idé under en Caddies-workshop och drivs nu enbart av lokala aktörer. Detta är ett enastående sätt att visa hur många underbara och intressanta personer som faktiskt bor och verkar i området.

VAD HAR VI LÄRT OSS?

Ett praktiskt och roligt sätt att visa att du är öppen för kontakt.

SÄG HEJ MED EN KNAPP!

SAMMANSTÄLL OCH BERÄTTA HISTORIER FRÅN OMRÅDET

Alla har något att berätta. Att sammanställa och berätta dem innebär en bra möjlighet för dem som bor i området att lära känna varandra och skapa förtroende för varandra. Ta vara på mångfalden och var stolt över ditt område!

METODERNA FÖR ATT LÄRA KÄNNA ANDRA I OMRÅDET ÄR INTE SVÅRA ELLER BESVÄRLIGA

De kan tillämpas överallt. Det viktigaste är att det är roligt – då blir personer i alla åldrar intresserade.

Kom ihåg att kommunicera!

Visa inspiration!

Om du inte är entusiastisk själv kommer ingen annan heller att bli det. Det finns inga knäppa idéer! Det är snarare de som inte lyssnar som är knäppa.

Använd er av pressmeddelanden

Lokala evenemang och kampanjer kan ge uppmärksamhet i media. Positiva artiklar stärker den positiva utvecklingen och aktiviteternas effekter. Ha gärna regelbunden

kontakt med de lokala journalisterna.

Belöna andra genom att tacka dem

Kom ihåg vikten av att tacka. Om du ger positiv återkoppling vill folk vara med i lokala aktiviteter i framtiden

Dokumentera aktiviteterna online

YouTube och liknande tjänster är bra platser att dela videoklipp från lokala evenemang.

Arrangera en aktivitet som stärker den lokala identiteten

SÅ GÅR DET TILL– STEG FÖR STEG

1. Bestäm dig för vad du vill göra för att stärka den lokala identiteten och tillhörighetskänslan

2. Hitta lokala aktörer att samarbeta med

3. Planera aktiviteten noggrant

ÅTGÄRDER

Anordna en idéworkshop för lokala aktörer. Utse en samordnare som ska leda den valda aktiviteten.

Kontakta lokala organisationer, företag och engagerade invånare. Bilda en grupp som ska organisera aktiviteten tillsammans med samordnaren. Betona att en starkare lokal identitet gynnar alla lokala aktörer. Försök hitta lokala sponsorer som vill stödja aktiviteten.

Fundera igenom alla detaljer och vilken utrustning som behövs och gör alla förberedelser. Gör en tidsplan och en checklista för att se till att ni inte glömmer något. Informera om aktiviteten genom flera olika kanaler.

SÅ GÅR DET TILL – STEG FÖR STEG

4. Ha roligt

5. Tänk strategiskt

b. Uppmuntra till fortsatt engagemang

ÅTGÄRDER

Statuera exempel genom att vara positiv och glad när aktiviteten börjar. Försök hitta fler som vill vara med och driva aktiviteten. Kom ihåg att ha roligt!

När aktiviteten är över utvärderar ni om det är lämpligt att fortsätta på samma sätt eller om ni behöver förändra något. Har den lokala tillhörighetskänslan stärkts? Ge inte upp för lätt – det tar tid innan nya vanor sätter sig.

Motivation är oerhört viktigt i volontärarbete. Se till att de som organiserar aktiviteten känner sig uppskattade och att de känner att de gör något värdefullt för den lokala identiteten. Då blir engagemanget större.

Kimmo Rönkä – invånare i Kannelmäki och en av arrangörerna bakom evenemangen med Kannelmäki-profiler (Helsingfors):

"Kannelmäki är fullt av unika personer och talanger. Tillsammans skapar de en rik och mångskiftande grund för lokala aktiviteter. Kvällarna när vi presenterar Kannelmäki-profiler visar att vi alla är lika viktiga och har en betydelsefull roll för vårt område."

GRANNFEST. - FÖR BÄTTRE SAMMANHÅLLNING

- En möjlighet att träffa de andra i ditt hus

Invånarna i Riga flyttar inte så ofta. Trots det är det vanligt att folk som bor i samma byggnad inte känner varandra. Även om det finns en aktiv person som skulle kunna vara en bra ledare kan det vara svårt för honom eller henne att informera grannarna om sina idéer, eftersom de inte känner varandra. De boende vet inte om de har andra gemensamma intressen än att de bor i samma byggnad.

För att främja en bättre sammanhållning mellan grannarna anordnade en av de boende i huset, Marite från Plavnieki (ett område i ett samhälle i Latgale), en grannfest. Hon hade tidigare deltagit i några av CADDIES-projektets informationsträffar. Hon insåg då att alla måste enas och samarbeta för att hitta lösningar på problemen i närområdet. Om de bara kände varandra bättre skulle de kunna dela med sig av sina åsikter, kommunicera med varandra och verkställa sina idéer.

Det är på informella träffar och i informella situationer som människor lättast kommer varandra närmare. Marite och Caddies-teamet beslutade därför att anordna grannfester på fler ställen, och bjöd in dem som bodde i närheten till festerna. För barnen var det inga större problem att ta kontakt, men de äldre var lite reserverade till en början. Dessutom påverkades kommunikationen även av en del språkliga problem och ett visst mått av blyghet.

“Det är på informella träffar och i informella situationer som människor lättast kommer varandra närmare.”

Men trots de olika språken (lettiska och ryska) delade invånarna visionen om att utveckla området och såg både de positiva och negativa sidorna av det – det visade frågeformuläret som de boende fyllde i efter varje möte. Samtidigt lärde sig Caddies-teamet att det bästa sättet att få de boende att lära känna

varandra, kommunicera mer och umgås tillsammans i sitt område är att anordna informella, roliga och spännande sammankomster.

VAD HAR VI LÄRT OSS?

Människor har lättare att lära känna sina grannar om det sker i ett sammanhang där det spelas musik eller anordnas andra uppträdanden.

ANVÄND INFORMELLA SITUATIONER FÖR ATT UTVECKLA RELATIONER

ATT GRANNARNA KOMMUNICERAR ÄR EN BRA UTGÅNGSPUNKT

Det tar tid att skapa sammanhållning i ett bostadsområde, men processen kan börja med att de boende i olika byggnader träffas under organiserade former.

GÅ DIT DÄR MÄNNISKORNA REDAN ÄR

Ett konkret sätt att engagera de boende i utvecklingen av sitt bostadsområde är att träffa dem i deras egna område.

Kom ihåg att kommunicera!

Var kreativ!

Informera om evenemangen på färgglada, snygga och inspirerande affischer!

Arbeta nära målgruppen!

Besök bostadsområdena i fråga och informera om vad som händer i området. I sitt eget område känner sig de boende både säkrare och tryggare.

Satsa på en bra start

Börja med att prata om bra nyheter eller positiv information. Om ni börjar med att diskutera problemen kan glöden lätt slockna bland deltagarna.

Glöm inte att tacka

Ta bilder under evenemanget och skicka dem till deltagarna i efterhand tillsammans med lite återkoppling.

Grannfest – för bättre sammanhållning

SÅ GÅR DET TILL– STEG FÖR STEG

- 1. Organisera en liten initiativgrupp i ditt hus**
- 2. Skapa en handlingsplan för konkreta evenemang**
- 3. Välj en plats för evenemanget**
- 4. Anordna lekar, frågesporter och uppträdanden**

ÅTGÄRDER

Dela dina idéer med några nära grannar (kanske med dem som bor i samma trapphus).

Använd er av tipsen om hur man anordnar en bra grannfest.

Oftast anordnas den här typen av evenemang på sommaren, ute på gården. Var gärna utomhus.

Anlita befintliga organisationer till underhållningen, till exempel lokala talanger och representanter från musikskolan, kulturorganisationer eller sportcenter. Om det inte finns sådana organisationer kan ni bjuda in professionella aktörer.

SÅ GÅR DET TILL – STEG FÖR STEG

5. Informera om evenemanget muntligen och genom att sätta upp snygga och tilldragande affischer

b. Hitta någon som kan stå för tilltugg och något att dricka

7. Välj en ledare för evenemanget

8. Delta själv

ÅTGÄRDER

Genom att använda en informell ton blir folk mer intresserade och motiverade att delta.

Eftersom evenemanget oftast hålls på sommaren är det bra att bjuda på något att dricka. Det ökar dessutom känslan av att det är ett informellt evenemang.

Välj någon som bor i området

Det är mycket viktigt att arrangörerna syns, så att de som kommer till evenemanget kan prata med dem och tacka dem.

Marite Spudasa – lokal aktivist (Riga)

"Börja förändra området själv: ta kontakt med likasinnade grannar och kom ihåg att det är bra med en informell atmosfär. Den första droppen som faller i ett stilla vatten sprider alltid ringar på ytan."

ANVÄND LOKALA AKTÖRER FÖR ATT STÄRKA DET LOKALA SAMARBETET

Det är en varm junieftermiddag och 800 personer har samlats i Ringdansens centrum. En grupp somalier dansar och spelar musik, folk dricker kaffe och te och smakar på kakor från hela världen. Evenemanget blev verklighet i och med att en grupp lokala aktörer började samarbeta – och hittade resurser och energi hos sig själva.

Allt började som en frustration hos tre olika aktörer (kommunen, bostadsbolaget och ungdomscentret) över bristen på samarbete och aktiviteter i Ringdansens under sommarmånaderna. Det var många arrangemang under september till maj, men nästan ingenting under juni till augusti eftersom de organisationer som ansvarade för att arrangera aktiviteterna hade sommarledigt. På det första mötet mellan de tre aktörerna framkom det att det fanns många fler lokala aktörer i området, men alla anordnade aktiviteter på egen

hand. Samma sak gällde de tre aktörerna som var med på mötet. De kom då på idén att skapa ett forum för organisationer och aktörer – för att kunna samarbeta och använda områdets resurser på ett effektivare sätt. De tre aktörerna började med ett par idéer om samarbetsaktiviteter som presenterades på forumet. Bland förslagen var en kulturfestival, idrottskvällar för ungdomar och en gemensam kalender för alla aktiviteter i området. De tre aktiviteterna genomfördes under den första sommaren. Under planeringen och de

faktiska evenemangen kom initiativen från den ursprungliga trion, medan de andra organisationerna lyssnade och deltog. Vändpunkten kom när man diskuterade frågan om hur framtiden såg ut efter de första gemensamma erfarenheterna. Alla aktörer hade nya förslag på aktiviteter och var motiverade att fortsätta samarbetet som hade påbörjats bara några månader tidigare.

“Alla aktörer hade nya förslag på aktiviteter och var motiverade att fortsätta.”

Plötsligt blev de aktörer som bara hade lyssnat och deltagit under de första aktiviteterna initiativtagare. Då kunde de första initiativta-

garna ta ett steg tillbaka från att vara huvudaktörer till att främst fungera som ett stöd i de kommande aktiviteterna i området.

VAD HAR VI LÄRT OSS?

Det finns enorma mängder positiv energi och motivation i **lokala nätverk** – de måste bara tas till vara.

TÄND GNISTAN OCH SKAPA INTRESSE

UTFORSKA BEFINTLIGA RESURSER

Alla aktörer kan bidra på något sätt. Använd kreativitet och **synergieffekter** för att hitta resurser för att verkställa gemensamma idéer!

OM NI TITTAR I SAMMA RIKTNING ÖPPNAR NI FÖR NYA, BREDARE MÖJLIGHETER FÖR ALLA

Genom att samarbeta kan vi uppnå mycket mer än när vi gör saker på egen hand. Samverkan inom närområdet kan leda till nya lönsamma samarbeten.

Kom ihåg att kommunicera!

Håll era partner uppdaterade

Se till att alla aktörer får återkoppling och uppdateringar från alla viktiga möten. Alla kan inte delta varje gång. Uppdateringarna är därför avgörande för att alla ska kunna ha koll på vad som händer.

Prova olika kommunikationsverktyg

Tjänster som Facebook kan användas i nätverkets interna kommunikation och

användas som informationskanal för dem som bor i området.

Gemensam kalender

En kalender är ett enkelt och praktiskt verktyg för att informera dem som bor i området om de aktiviteter som anordnas. Det kan vara en onlinekalender eller en tryckt kalender.

Skapa ett nätverk med lokala aktörer

SÅ GÅR DET TILL– STEG FÖR STEG

- 1. Utgå från samarbetstanken**
- 2. Sök upp andra befintliga organisationer och aktörer**
- 3. Planera en eller två aktiviteter som de lokala aktörerna kan anordna tillsammans**
- 4. Sicka ut inbjudningar och informera om aktiviteterna**

ÅTGÄRDER

Dela dina idéer med några nära grannar (kanske med dem som bor i samma trapphus).

Använd er av tipsen om hur man anordnar en bra grannfest.

Oftast anordnas den här typen av evenemang på sommaren, ute på gården. Var gärna utomhus.

Anlita befintliga organisationer till underhållningen, till exempel lokala talanger och representanter från musikskolan, kulturorganisationer eller sportcenter. Om det inte finns sådana organisationer kan ni bjuda in professionella aktörer.

SÅ GÅR DET TILL – STEG FÖR STEG

5. Ha en aktiv roll när gruppen/nätverket genomför gemensamma aktiviteter

b. Självtvärdering av projektet

7. Fortsätt med samarbetet

8. Fortsätt processen

ÅTGÄRDER

Beroende på aktiviteten kan du göra något av följande: samordna, stödja, göra program, göra kaffe och så vidare. Kom ihåg att många resurser ofta finns i det aktuella kontaktnätet!

Framför allt behöver du visa entusiasm och viljan att själv engagera dig i projektet. En bra och öppen diskussion i nätverket för att ge och få återkoppling. Stärk teamandan och lyft fram fördelarna med samarbetet.

Nu ska fokus vara på idéer som kommer från andra aktörer än initiativtagarna. Lämna gradvis över ledarrollen till andra aktörer och bli en caddie.

En passionerad motivator som främjar processen och aktivt stöder nätverket.

Anna Malmberg – Projektkoordinator
(Norrköping)

"När jag tittade på publiken under kulturfestivalen i Ringdansen insåg jag vilket genomslag man kan få med aktiviteter som anordnas med gemensamma krafter."

ENGAGEMANG I NÄROMRÅDET

– Samarbete mot gemensamma mål

Inspiration är smittsamt! Det upptäckte vi när en av våra caddies (en som deltar i ett Caddies-projekt) kom till området Pohjois-Haaga i Helsingfors. För några årtionden sedan anordnade de boende där flera gemensamma aktiviteter, men med tiden har det engagemanget dött ut. Men nu, tack vare vår caddies initiativ och lokalbefolkningens energi blomstrar engagemanget igen.

När caddien först blev intresserad av Pohjois-Haaga började hon med att skriva en lista över de lokala aktörerna. För att engagera fler kände hon att hon först måste engagera sig själv. Därför tog hon reda på vad som var på gång i området och gick dit för att träffa folk. När hon hade tillräckligt med kontakter bjöd hon in lokala aktörer och lokalbefolkningen till workshops för upprätta gemensamma visioner och handlingsplaner för området. Hennes strategi blev mycket lyckad. Det var redan mycket aktivism som bubblade under ytan och

många hade bara väntat på ett tillfälle att delta i lokala initiativ.

Två lokala aktivitetsgrupper startades – en miljögrupp och en vi-gör-det-tillsammans-grupp. Sedan dess har det hänt mycket i Pohjois-Haaga. De har anordnat städningar, sommarmarknader, en trafiksäkerhetskampanj (med volontärer som såg till att barnen kunde gå säkert till skolan) och ett samarbete med ett lokalt äldreboende för att anordna aktiviteter för de gamla. Det hela kulminerade i en stor grannfest i maj 2011.

“**Det har varit minst lika viktigt att fika och ha trevligt som att uppnå resultat på mötena**”

Caddien har hjälpt till att samordna grupperna, men i takt med att aktiviteterna har blivit mer och mer organiserade har medlemmarna i gruppen tagit allt större ansvar, medan caddien har kunnat ta ett steg tillbaka. Samarbetet med det lokala biblioteket har varit jättebra och grupperna har haft tillgång till bibliotekets lokaler till sina möten. En faktor som har underlättat för grupperna är att de har kombinerat effektivitet och nöje i rätt proportioner. Det har varit minst lika viktigt att fika och ha trevligt som att uppnå resultat

på mötena och många har till och med haft med sig hembakat kaffebröd till mötena. En annan viktig aspekt är det delade ansvaret. Det finns inga förpliktelser i aktivitetsgrupperna. Var och en får göra så mycket eller lite som han eller hon vill och orkar. Nu fungerar aktivitetsgrupperna i Pohjois-Haaga som mötesforum, där lokala aktörer och de boende träffas regelbundet för att tillsammans planera hur närområdet ska utvecklas. Samarbetet har visat sig vara nyckeln till framgång – att använda gemensamma krafter lönar sig verkligen!

VAD HAR VI LÄRT OSS?

Det är bra att aktivitetsgruppen är flexibelt organiserad och bygger på frivilliga insatser. Uppmuntra deltagarna att dela ansvarsuppgifterna i så hög grad som möjligt.

LÅG TRÖSKEL FÖR DELTAGANDE

DE LOKALA AKTÖRERNA ÄR EXPERTERNA

En caddie kan vara initiativtagare, samordnare, medlare, assistent och katalysator åt gruppen, men de som faktiskt planerar och verkställer projekten är de verkliga experterna på området – de lokala aktörerna och de som bor där.

TVÅ FAKTORER ÄR NÖDVÄNDIGA FÖR ATT PÅBÖRJA ETT PROJEKT

En samordnare och ett lokalt kontaktnät, till exempel i form av en lista över lokala aktörer.

Kom ihåg att kommunicera!

Använd flera kommunikationskanaler...

för att synas och nå ut till så många som möjligt: affischer, flyers, e-post, lokala webbplatser, sociala media och tidningar. Och underskatta inte betydelsen av mun till mun-metoden!

Vikten av konkreta aktiviteter

Bjud in till konkreta aktiviteter när ni försöker värva nya medlemmar – då känns det mer

intressant eller meningsfullt att komma. Det är lättare att komma till ett möte som ny om man har en tydlig bild av vad volontärarbetet handlar om. Håll tröskeln låg!

Kommunicera effektivt inom gruppen

Välj en person som ansvarar för att uppdatera e-postlistan och hålla i gång nätverket.

Hur kan en caddie underlätta för de lokala grupperna?

SÅ GÅR DET TILL – STEG FÖR STEG

- 1. Sammanställ en lista över lokala aktörer**
- 2. Sök upp möjliga möteslokaler**
- 3. Annordna en workshop eller ett mötesforum**
- 4. Hjälp aktivitetsgrupperna att komma i gång – fungera som samordnare**

ÅTGÄRDER

Sök på Internet, gå dit där människorna redan är och fråga om deras kontakter.

Om det saknas en gemenskapslokal i ditt område kanske skolor, bibliotek, kyrkor eller liknande i närheten kan ställa upp med lokal?

Använd fler kommunikationskanaler. Planera sammankomsten noggrant. Uppmuntra deltagarna att ta fram lokala visioner eller handlingsplaner. Bilda aktivitetsgrupper för de mest populära frågorna.

Engagera dig och visa ett genuint intresse. Till en början behöver gruppen hjälp att organisera sig. Hjälp dem att sätta upp mål och bistå med praktiska saker som att skriva protokoll och kalla till möten. Sakfrågorna måste däremot komma från de lokala aktörerna – caddien är bara med och samordnar engagemanget.

SÅ GÅR DET TILL – STEG FÖR STEG

5. Fungera som ett stöd för grupperna när de genomför aktiviteterna

b. Ge dem verktygen för att fortsätta arbetet mer självständigt

7. Ge råd och tips

8. Kom ihåg att ge beröm

ÅTGÄRDER

När gruppen börjar genomföra sina projekt hjälper du till där det behövs. Hjälp dem att knyta kontakter, skriva nyheter, anordna evenemang och värva nya medlemmar med mera. Var en samarbetspartner.

När de lokala aktörerna tar mer och mer ansvar själva kan du som caddie träda i bakgrunden. Ge tips om hur de får saker och ting att fungera: dela på arbetsuppgifterna och rotera dem inom gruppen, utse en samordnare för varje delprojekt och någon som uppdaterar medlemslistan och så vidare. Delegera och motivera.

När du inte har en lika aktiv roll i gruppen kan du som caddie ändå vara där och ge råd och tips när det behövs.

Kom ihåg att ge de lokala aktörerna beröm för sin insats.

Terhi Vilkman – Samordnare för lokala aktiviteter (Helsingfors)

"Engagera dig själv så kommer andra också att engagera sig!

Var dig själv med hela ditt hjärta och på lika villkor med de
lokala aktörerna."

NÅ UT TILL NYA MÅLGRUPPER

- Var kreativ, sök upp rätt personer och ge återkoppling.

Om du fortsätter göra saker på samma sätt som tidigare kommer du att få samma resultat som tidigare. Den tumregeln var väldigt tydligt i Ljura i Norrköping, där man tidigare inte brydde sig särskilt mycket om vad som hände i närområdet. För att aktivera de boende krävdes en helt ny metod.

Det kommunala bostadsbolaget Hyresbostäder är en viktig aktör i Ljura, ett område med många utvecklingsprojekt på gång. Medverkan från de boende i området skulle ge utvecklingen ett lyft och innebära förbättringar för hela samhället.

Det var en utmaning att nå ut till de boende i Ljura. Det kom inga ungdomar eller familjer till de traditionella lokala mötena och det var få aktiva personer som deltog i dem. För att uppmuntra folk att delta testades en ny metod som byggde på två principer: 1. Människor engagerar sig i frågor som påverkar dem själva. 2. Det måste var roligt och enkelt att delta.

Sedan tidigare var det känt att parken mitt i området var en viktig fråga för de boende. Därför valde man att ta upp parken på agendan. Det var också parken som blev mötesplatsen när den nya metoden skulle testas. För att uppfylla princip nummer två måste målgruppens behov analyseras: Unga vuxna engagerar sig om det finns aktiviteter som är säkra för deras barn och om tiden är anpassad till familjelivet. Därför hölls sammankomsten på en lördag och ett antal aktiviteter för barnen anordnades, medan

föräldrarna kunde tycka till om parkens utveckling på olika sätt.

“**Det kom inga ungdomar eller familjer till de traditionella lokala mötena.**”

Familjerna gick runt i parken mellan de olika aktiviteterna (till exempel ponnyridning, livemusik och tipspromenad). De vuxna fick markera platser som kunde förbättras på en stor karta och bidra med idéer om olika framtidsscenarier för parken och aktiviteter som kunde anordnas i parken. De boende fick engagera sig bland annat genom att skriva, prata och rita. I slutet av promenaden kunde de lämna sina kontaktuppgifter om de ville ha ett nyhetsbrev – ett enkelt sätt att vara delaktig i lokala processer, utan förpliktelser.

Evenemanget blev mycket lyckat! Många deltog och det uppstod en inspirerande anda.

Många lämnade sina kontaktuppgifter för att få nyhetsbrevet. I skrivande stund genomförs många konkreta förbättringsåtgärder i parken. Stadsutveckling är en process som ofta tar lång tid, från planering till konkreta åtgärder. Fokus sedan evenemanget i parken har varit att hålla de boende uppdaterade om situationen. Två månader efter evenemanget i parken hölls dessutom ett nytt evenemang för att lämna återkoppling och tacka dem som medverkat.

VAD HAR VI LÄRT OSS?

Människor engagerar sig i frågor som känns relevanta för dem själva. Å andra sidan måste det även finnas möjligheter och resurser för att driva idéerna vidare efter den första kontakten.

LETA EFTER PROBLEM SOM VERKLIGEN ENGAGERAR

**PROCESSERNA TAR LÅNG TID.
HÅLL DELTAGARNA INFORMERADE
OCH UPPDATERADE OM HUR DET
LIGGER TILL**

Låt inte tystnaden falla bara för att det tar längre tid att genomföra processen än väntat. De berörda parterna förstår, bara informationen är ärlig och uppriktig.

**DET KRÄVS FANTASI FÖR ATT NÅ
UT TILL NYA MÅLGRUPPER**

Det måste upplevas roligt och enkelt och ge deltagarna intrycket av att de gör något meningsfullt. Bara nya metoder och nya tillvägagångssätt ger nya resultat!

Kom ihåg att kommunicera!

Olika personer – olika kanaler

Välj den kanal som är effektivast för din målgrupp. Ta reda på hur informationen sprids genom att fråga deltagarna under evenemanget.

Ange i inbjudan vilka som är välkomna

Locka dit de vuxna genom att anordna barnaktiviteter och förklara i inbjudan att barnen är välkomna tillsammans med de vuxna.

Uppföljning på Internet

Ett enkelt sätt att informera om processen är att publicera allt material och alla framtidsplaner på Internet.

Håll kontakten med nyckelpersonerna

De mest aktiva deltagarna är dina nyckelpersoner. Vårda kontakten med dem så håller du processen vid liv.

Väcka engagemang hos människor

SÅ GÅR DET TILL– STEG FÖR STEG

- 1. Identifiera en fråga som är viktig för de boende och kan användas för att utveckla området.**
- 2. Välj en metod som passar för målgruppen. Använd olika metoder parallellt så att det går att bidra på flera sätt.**
- 3. Välj en tid och plats som är anpassad för målgruppen.**
- 4. Informera om händelsen/metoden i god tid via många kanaler. Gör en tilltalande inbjudan.**

ÅTGÄRDER

Ett formulär, SWOT-analys över området eller till exempel intervjuer.

Använd er fantasi och var kreativa vid planeringen av metoden.

Kunskap om målgruppen. Det kan behövas tillstånd för att hålla arrangemang på vissa platser (till exempel allmänna parker).

Kunskap om vilka kanaler som är effektiva för målgruppen. Det är viktigt att upprepa och påminna om budskapet. Använd er av färger och lockande motton.

SÅ GÅR DET TILL – STEG FÖR STEG

- 5. Förbered och genomför arrangemanget/projektet. Bygg relationer och försök hitta nyckelpersoner från området.**

- b. Ge feedback när arrangemanget/projektet har genomförts.**

- 7. Håll folk uppdaterade om situationen, även om det tar lång tid att implementera idéerna.**

- 8. Fortsätt arbeta för engagemang och förtroende hos nyckelpersonerna.**

ÅTGÄRDER

Visa entusiasm! Gläd er även över de små bidragen – det är första steget till ett större engagemang. Fråga efter kontaktuppgifter.

Sammanfatta och lämna återkoppling efter arrangemanget, till exempel via e-post. Kom ihåg att tacka.

Skicka till exempel ett nyhetsbrev eller ha ett uppföljningsevenemang några månader i efterhand. Dela in projektet i små steg, så att ni kan ta ett litet steg i taget mot målet.

Ha kontinuerlig kontakt med dem som visar mycket entusiasm. Ha till exempel uppföljnings- eller brainstormingmöten. Använd dem som rådgivare.

Jan Nilsson – områdesansvarig för
Hyresbostäder (Norrköping)

"Det har varit en jättebra dag. Många har deltagit och vi har
fått många nya förslag på hur parken kan utvecklas.

Det känns riktigt bra!"

HELA BOSTADSOMRÅDET VINNER PÅ BAIBAS AMBITION

- Historien bakom Baibas övergångsställe

Baiba var orolig för sina tre barns säkerhet på vägen till skolan på morgonen. Hon skrev till myndigheterna i Riga och bad dem göra något åt situationen. Men de vägrade göra något och kommunikationen, som skedde via brev, drog ut på tiden. Samarbetet med Caddies-teamet visade sig bli avgörande. Nu finns det trafikljus och övergångsställen mellan de två skolorna.

Frågan om ett övergångsställe mellan de två skolorna togs upp 2009, då en trebarnsmor som bodde bredvid den ena skolan var orolig för sina barns säkerhet. Det var farligt att korsa vägen där. Mamman, som heter Baiba, skrev till myndigheterna och bad dem sätta upp trafikljus mellan skolorna. Hon samlade in underskrifter från andra som bodde i närheten. Men resultatet uteblev. Myndigheterna tyckte inte att trafiken var särskilt tät och ansåg därför att de inte behövde göra något. De tyckte att det räckte med en skylt som sade "Varning – barn!".

Föräldrarna märkte emellertid att förarna inte saktade ned, för skylten doldes av några träd. Baiba gav inte upp – hon gick till Caddies-teamet och bad dem hjälpa henne hitta en lösning. Först visade Caddies-teamet henne helt enkelt hur man skriver ett officiellt brev och formulerar sina önskemål. Caddies-teamet trodde att det var Baibas bristande kunskaper som gjorde att myndigheterna inte lyssnade på henne. Men trots att hon nu skrivit ett välformulerat och välstrukturerat brev fick hon avslag igen.

Eftersom trafiksäkerheten är en viktig del av bostadsområdets utvecklingen beslutade Caddies-teamet att anta en mer aktiv roll i processen. En representant från den lokala trafiknämnden bjöds in till ett möte med de boende i området för att diskutera saken. De kom överens om att sätta upp en till skylt. Men det räckte tyvärr inte heller, så säkerheten var fortfarande ett problem. Därför skrev vi ytterligare ett brev där vi bad om ett övergångsställe. Svaret löd att bestämmelserna och de tekniska kraven skulle undersökas. Myndigheterna konstaterade sedan att övergångsstället innebar sådana svårigheter att det var bättre att glömma det helt.

Processen var lång och fruktlös, så nu var det nära att Baiba gav upp. Men det viktigaste var trots allt att barnen var säkra när de korsade gatan. Det slutliga beslutet fattades under ett personligt möte med chefen för Rigas trafikkommitté. Det visade sig vara precis vad som krävdes – efter sex långa månader gav arbetet äntligen resultat och mellan de två skolorna finns det nu trafikljus och övergångsställe.

VAD HAR VI LÄRT OSS?

När nya initiativ från stadens invånare ska genomföras krävs det att myndigheternas planer är flexibla. Bara en starkt motiverad aktör kan hantera situationen och övervinna den besvärliga byråkratin.

ENGAGEMANGET ÖVERVINNER BYRÅKRATIN!

RÄTT KOMMUNIKATION LEDER TILL RÄTT BESLUT!

Olika kommunikationsmetoder har olika styrkor och tar olika lång tid. Du kan börja med ett telefonsamtal, fortsätta med ett brev och avsluta med ett personligt möte.

GE INTE UPP VID FÖRSTA MOTGÅNGEN!

Om du är säker på vad du vill måste du ha tålamod och vara beredd på att möta många svårigheter.

Kom ihåg att kommunicera!

Ett mål – att bli förstådd

Ansträng dig för att vara så exakt och detaljerad som möjligt när du skriver ett officiellt brev. Beskriv situationen så att det framgår tydligt vad som är problemet och varför det måste lösas.

Uttryck dig korrekt och konstruktivt

Det är svårt att ifrågasätta en positiv attityd.

Uttryck dig artigt och undvik att låta anklagande.

Informera om resultatet!

Informera grannar och andra inblandade om resultatet – i det här fallet ett övergångsställe – när ni har nått dit. Informera och inspirera!

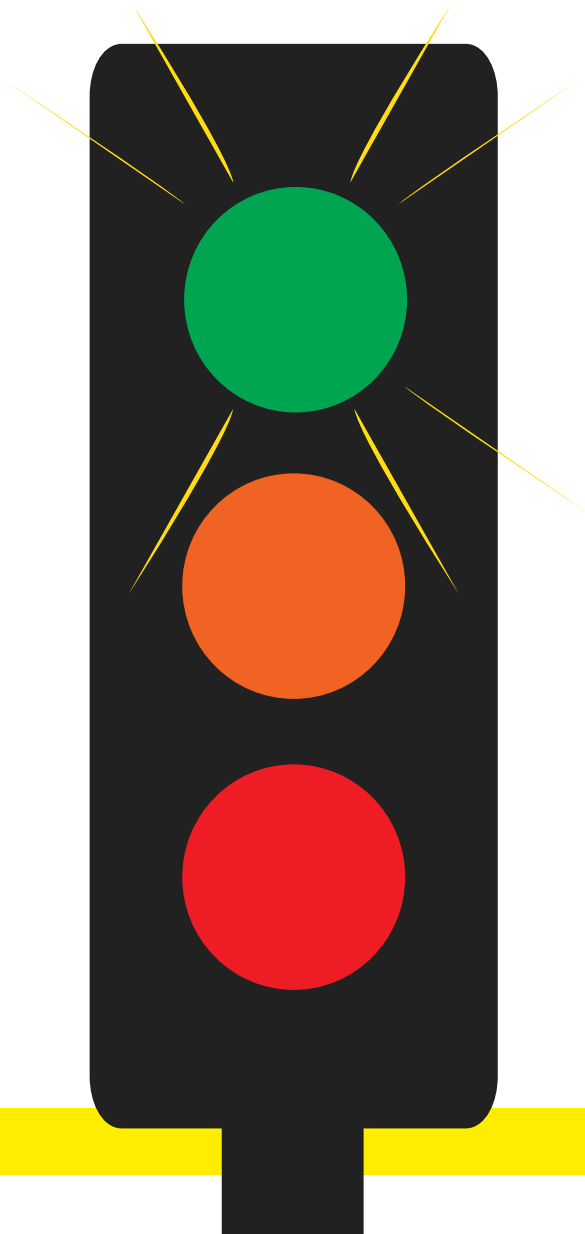
Sätta upp trafikljus vid farliga övergångar i ditt område

SÅ GÅR DET TILL – STEG FÖR STEG

- 1. Identifiera problemet**
 - 2. Hitta stöd för din idé**
 - 3. Ta reda på vem som ansvarar för den här typen av problem där du bor**
 - 4. Ge inte upp om du får avslag vid första försöket**
 - 5. Ge inte upp om du får avslag vid andra försöket**
- b. Ge inte upp om du får avslag vid tredje försöket**

ÅTGÄRDER

- Se dig omkring med ägarens ögon.
- Hitta personer som tycker likadant som du och diskutera dina planer med dem.
- Kontakta de lokala myndigheterna – skriv ett brev.
- Upprepa processen: hitta starka argument och ha tålamod när du förklarar vad som måste göras.
- Försök engagera någon mer i frågan.
- Försök hitta rätt nivå tillsammans – en nivå där ni faktiskt har möjlighet att påverka (till exempel på kommun- eller länsstyrelsenivå).

Baiba Giptere – projektaktivist (Riga)

"Jag är nöjd med resultatet. Men det är synd att så små frågor behandlas som så stora problem, även i utvecklade länder i Europa. Men nu vet jag i alla fall att min yngsta dotter och hennes klasskompisar är säkra när de går till skolan."

BIBLIOTEKSKÄLLAREN SOM BLEV MÖTESLOKAL FÖR HELA STADSDELEN

När man går ned i källaren till Pohjois-Haaga-biblioteket i Helsingfors hörs ett sorl som blir starkare och starkare. Inne i rummet sitter en grupp med lokala personer som har ett planeringsmöte inför ett kommande evenemang. När en av de anställda på biblioteket upptäckte att det fanns ett behov av en möteslokal såg han en möjlighet i bibliotekets mer eller mindre bortglömda lagerutrymme. Nu är det ombyggt till mötesplats!

Under många år har invånarna och de lokala aktörerna i Pohjois-Haaga haft svårt att hitta en bra mötesplats. Samhället byggdes på 1950-talet och då var tanken med allmänna mötesplatser inte lika närvarande hos stadspanerarna som den är i dag. Men det lilla biblioteket i Pohjois-Haaga är modernt och flexibelt – och bland de anställda råder en speciell anda. De är mycket öppna för nya idéer! När de skulle anordna en visionsworkshop för området uppstod behovet av en riklig möteslokal. Jouko kom på att biblioteket

faktiskt hade ett rum i källaren som för närvarande användes som lagerutrymme. Först såg rummet helt hopplöst ut. Det var mörkt, dammigt, stökigt och knappast lämpligt som möteslokal. Men bibliotekspersonalen städade upp och snart hade de gjort om det gamla lagerutrymmet till en trevlig möteslokal. Både workshopen och möteslokalen blev en omedelbar framgång!

Sedan dess har många lokala grupper och föreningar hållit sina möten där. Biblioteket

“Sedan dess har många lokala grupper och föreningar hållit sina möten där.”

har en låg tröskel och är en neutral plats. Dessutom kan de erbjuda lokalen utan kostnad. Så tillfälligheten – och idériokedomen hos bibliotekets anställda – startade en process som innebar ett lyft för hela området. Den nya lokala mötesplatsen har även gett biblioteket mycket publicitet och genererat fler besök på biblioteket. Det kan i sin tur ge biblioteket en bättre budget, eftersom det är på förslag att sänka budgeten för vissa lokala tjänster vars användarantal inte ökar. Det här lyckade samarbetet har alltså bidragit till att

behålla det lokala biblioteket, och det tjänar både invånarna och staden på. En riktig win-win-situation!

VAD HAR VI LÄRT OSS?

Hela området kan inte tränga ihop sig i någons hus. Möteslokalen måste vara neutral, så att alla kan känna sig välkomna. (Det är till exempel inte alla som vill gå till en kyrka eller en bar.)

DET ÄR VIKTIGT ATT HA EN MÖTESLOKAL FÖR PLANERING AV LOKALA AKTIVITETER

TÄNK UTANFÖR RAMARNA

Gå igenom alla tänkbara platser i området som man skulle kunna använda som möteslokal. Var innovativ. Platsen kan finnas där ni minst anar det.

Att använda ett befintligt outnyttjat utrymme kan vara positivt även för den som utrymmet tillhör.

LETA EFTER LÖSNINGAR SOM FLERA PARTER VINNER PÅ

Kom ihåg att kommunicera!

Informera om idén redan från början

Informera de andra i området om varför det behövs en gemensam möteslokal. Prata med så många ni kan. Det kan leda till oönskade samarbetsmöjligheter.

Informera om resultatet när ni nått målet

Informera om den nya möteslokalen via alla tillgängliga kommunikationskanaler. Informera alla om möjligheterna så kan ni

få fler användare och visa betydelsen av ert arbete.

Informera om de gemensamma reglerna

Det är bra att ha skriftliga gemensamma regler om hur möteslokalen ska användas. De ska vara tillgängliga för alla via olika informationskanaler.

Skapa en gemensam möteslokal för området

SÅ GÅR DET TILL– STEG FÖR STEG

- 1. Utgå från ett behov – en gemensam möteslokal**
- 2. Sprid idén om en gemensam möteslokal**
- 3. Tänk utanför de vanliga ramarna när ni letar efter lösningar**

ÅTGÄRDER

En arbetsmetod, till exempel Open Space. Kunskap om metoden och vad du kan få ut av den.

Besluta vem som ska leda och hjälpa till under processen från början till slut. Någon som vet hur Open Space-metoden fungerar.

Gå igenom kontaktnätet och bestäm vilka ni vill ska komma till mötet och hur de ska bjudas in (till exempel muntligen, via e-post eller med vanlig post). Skriv en inbjudan som tydligt anger syftet med dagen och mötet och varför det är viktigt att mottagaren kommer.

SÅ GÅR DET TILL– STEG FÖR STEG

4. Leta efter lösningar som flera parter vinner på

5. Informera om möteslokalen lokalt

ÅTGÄRDER

Ta reda på vilka resurser som finns i området. Ta hänsyn till fördelarna för både användarna och de som äger lokalen. Du kanske kan hitta en lösning som gynnar båda parter mer än väntat.

Informera om möteslokalen. Ju fler som känner till den, desto fler kan använda den – och desto fler aktiviteter kan anordnas i området. Använd alla lokala kontaktnät och kanaler för att sprida informationen.

Jouko Tikkanen, anställd på Pohjois-Haagas bibliotek i Helsingfors

"Caddiens uppgift är att bära golfbagen, som ibland kan vara ganska tung. Att slå i väg bollen får de lokala aktörerna göra själva."

OMRÅDETS FRAMTID BEROR PÅ DESS LEDARE!

- En berättelse om ledarutveckling och lokala aktörer som blev ledare.

En ledare fungerar som en processkatalysator för samhället, har en framträdande roll och är bra på att leda andra – ibland utan att ens veta vart. Han eller hon kan behöva stöd – från en samlad person med en tydlig riktning. En ledare ska vara karismatisk och ha praktiska ledaregenskaper. Det räcker inte att vilja vara ledare – det behövs kompetens och kunskap också.

För att öka de boendes engagemang i närområdets utveckling beslöt man att hålla kurser för dem som, engagerat och självständigt, deltog i sociala processer – med andra ord för AKTIVISTERNA. Planen var att lära ut hur man kommunicerar med och motiverar andra och att demonstrera grundläggande samarbetstekniker och rationella problemlösningsmetoder.

Totalt 33 timmar med seminarier och praktiska workshops organiserades. Ledarskapsseminarierna började sommaren 2010.

Förberedelserna bestod av att marknadsföra kommande seminarier, bilda en grupp och arbeta med seminariernas innehåll. Seminarierna drog i gång den 4 oktober. Deltagarna var aktiva, diskuterade ämnena och delade med sig av tankar och kunskap. Aktivisterna representerade de andra från sitt område. Entusiasmen var stor efter presentationen av de positiva erfarenheterna från Helsinki Neighbourhoods Association. Den slutliga uppgiften vid ledarskapsseminarierna var att ta fram en konkret plan för att stärka och utveckla området.

Resultatet som presenterades visade hur varierande behoven var och hur olika planerna var. Det handlade om allt från att anordna tillfällen där de boende kunde lära känna varandra och att göra området grönare till att bygga en ny lekplats.

“Ledarna ville emellertid lära sig mer”

Deltagarna på seminarierna blev certifierade. Ledarna ville emellertid lära sig mer, särskilt om kommunikationsteknik. På begäran anordnades därför en åtta timmar lång sociopsykologisk utbildning med tema kommunikation. Vi tog hjälp av studenter från mas-

tersprogrammet i psykologi. De behövde öva inför publik och vi behövde lärare – ett perfekt sammanträffande. Det gav också tillfälle att ge alla utbildning på sitt modersmål, uppdelat i två grupper. Den slutliga utvärderingen visade att ledarna kände sig säkrare, hade hittat grannar som ville samarbeta och byggt en bra grund för arbetet. Resultaten från seminarierna har visat sig vara långvariga och en av ledarna började ett lekplatsprojekt i början av 2011.

VAD HAR VI LÄRT OSS?

Passion är en viktig psykologisk egenskap för personer som ska dra i gång processer. Deras energi kan aktivera andra.

IDENTIFIERA ENGAGERADE AKTIVISTER

JU MER KUNSKAP JAG HAR, DESTO MER KAN JAG ÅSTADKOMMA

Genom utbildning får aktörerna ett bredare perspektiv, nya verktyg och fler kompetenser.

**DET FINNS ALLTID NÅGON SOM KAN LEDA
- SE TILL ATT HITTA DEN PERSONEN**

Vår uppgift är att hjälpa och stödja aktörer som respekteras av majoriteten att bli formella ledare.

Kom ihåg att kommunicera!

Hitta personer som är engagerade

Använd befintliga databaser eller webbplatser till att hitta de personer som har försökt åstadkomma förbättringar eller påbörja projekt tidigare, men inte haft rätt möjligheter förrän nu.

Var öppen och tillgänglig

Hjälp deltagarna med råd och information under utbildningen. Bygg upp ett förtroende!

Vårda relationerna

Håll kontakten med aktörerna efter utbildningen och be om återkoppling.

Var flexibel

Om du ser att gruppen inte talar samma språk kan du försöka dela upp gruppen i mindre grupper med två språk.

Förvandla aktörerna till ledare

SÅ GÅR DET TILL– STEG FÖR STEG

ÅTGÄRDER

1. Anordna en informationskampanj

Använd radio och lokala webbplatser. Sätt upp affischer och dela ut flyers på allmänna platser. Be om hjälp från bostadsbolagen.

2. Identifiera kandidater

Sålla bland ansökningarna genom att be dem fylla i ett formulär med uppgifter om hjärtefrågor, erfarenheter och mål. Informera vid behov om utbildningsspråket.

3. Sätt ihop programmets innehåll och en tidsplan

Sök bland de befintliga utbildningsprogrammen. Identifiera gruppens behov. Anpassa programmet efter de faktiska behoven.

4. Leta efter experter

Förhandla med potentiella föreläsare och utfärda arbetsavtal.

SÅ GÅR DET TILL– STEG FÖR STEG

5. Leta efter lokaler för seminarierna

b. Håll nära kontakt med deltagarna Följ upp utbildningent

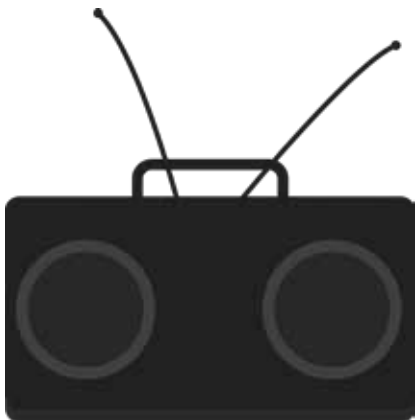
7. Fortsätt följa gruppen

ÅTGÄRDER

Hitta en lämplig lokal med rätt teknisk utrustning till seminarierna och teckna ett hyresavtal.

Delta i seminarierna, ta närvaro, gör en slutlig utvärdering och fråga om framtidsplaner.

Få regelbunden återkoppling från ledarna och fråga om aktiviteter och andra nyheter. Fungera som ett stöd.

Lidija Gorbika – deltagare på utbildningsseminarierna (Riga)

"På seminarierna kunde vi prata med likasinnade personer, inspireras till nya projekt och få stöd i vårt arbete med vardagsproblem. Om du är mycket missnöjd försök fokusera på det som faktiskt fungerar."

ÖKA TRAFIKSÄKERHETEN I NÄROMRÅDET TILLSAMMANS MED MYNDIGHETERNA

Helsingfors studerade en trafiksäkerhetsgrupp från stadsdelen Artova resultaten från sin trafikundersökning tillsammans med stadens myndigheter. Det ledde till flera nya förslag på hur man kunde förbättra trafiksäkerheten. Myndigheterna var nöjda med den givande diskussionen och de värdefulla resultaten från undersökningen, som utförts av de boende själva.

Artovas trafiksäkerhetsgrupp hade ett tydligt mål redan från början. Men de behövde lite stöd för att kunna genomföra en omfattande lokal trafiksäkerhetsundersökning. Det stödet fick de från Caddies-projektet under hela processen och resultatet var mycket lyckat. Gruppen fick kontakt med trafikplanerarna och deras önskan om att ändra hastighetsgränsen fick gehör.

För ett lyckat samarbete krävs, utöver ett tydligt mål, även att man delar på ansvarsuppgifterna. Redan vid det andra mötet delade

man in projektet i fyra delar och utsåg en ansvarig för varje sektion. De ansvariga fick i uppgift att kartlägga de trafikrelaterade problemen i den aktuella sektionen av området. Vid ett senare tillfälle diskuterade hela gruppen resultatet från kartläggningen. Det gav ett bredare perspektiv på de mest överhängande trafikproblemen i området.

Men trafiksäkerhetsgruppen nöjde sig inte med detta. De beslutade att genomföra en ännu större undersökning, där alla som

boende i området skulle få uttala sig. Undersökningen genomfördes via en Internet-baserad plattform och man tog hjälp av externa experter och Caddies-projektet. Stora mängder data samlades in. Nästa uppgift var att identifiera de viktigaste punkterna från den information som samlats in. Resultatet presenterades sedan för Helsingfors stadspanerare, som var oerhört tacksamma för att de fick så professionell återkoppling direkt från de boende. Gruppen fick också mycket positiva kommentarer från de som bodde i området. En av de stora bedrifterna – minskad trafik på huvudvägen genom området – är mycket uppskattad.

“För ett lyckat samarbete krävs, utöver ett tydligt mål, även att man delar på ansvarsuppgifterna.”

VAD HAR VI LÄRT OSS?

TA INITIATIV

Vad kan vi själva göra för att väcka myndigheternas intresse? Gör något konkret, till exempel genom att samla in lokal information, och visa det för myndigheterna.

ENGAGERANDE FRÅGOR MOTIVERAR TILL HANDLING

Säkerhet är till exempel ett tema som många är intresserade av och vill engagera sig i.

Kom ihåg att kommunicera!

Kontakta viktiga beslutsfattare

Om du vet vilka som är de viktigaste beslutsfattarna är det mycket lättare att kunna påverka besluten.

Använd digital teknik

Genom att använda webbaserade plattformar kan du enkelt kartlägga ett stort antal personers åsikter. Det gör att besluten blir

mer demokratiska. Det finns flera kostnadsfria webbaserade undersökningsverktyg.

Ta reda på vilken expertkunskap ni har inom gruppen

Genom att ha en öppen dialog i gruppen och ta reda på vilka kompetenser och styrkor ni har i gruppen ökar ni era resurser betydligt.

Leda ett målinriktat team mot konkreta åtgärder

SÅ GÅR DET TILL– STEG FÖR STEG

1. Satsa på ett bra samarbete och uppmuntra andra att medverka

2. Lär känna varandra

3. Bestäm hur ni vill arbeta

4. Sätt upp en handlingsplan

ÅTGÄRDER

Det händer ingenting om ingen tar ett initiativ. Ha en låg tröskel för nykomlingar.

Om ni lär känna varandra kan få ni ut maximalt av gruppens potential och har mycket roligare.

Fundera över om ni bara vill ha trevligt tillsammans eller om ni både vill ha trevligt och åstadkomma något.

Det är viktigt att ha ett konkret och realistiskt mål i ett tidigt skede.

SÅ GÅR DET TILL – STEG FÖR STEG

5. Förbered och genomför arrangemanget/projektet. Bygg relationer och försök hitta nyckelpersoner från området.

b. Kontaktnät

7. Utnyttja era styrkor.

8. Påverka

ÅTGÄRDER

Skapa en generell översikt över den aktuella situationen i området: problem och mål. Delegera ansvarsområden. Ge alla var sitt ansvarsområde.

Ta reda på vilka personer som är viktiga för ditt team (i den offentliga sektorn, på företag och andra organisationer) och kontakta dem. På så sätt får ni kontakt med dem som sitter på rätt information direkt och kan diskutera problemen med dem som faktiskt har möjlighet att påverka.

Använd digital teknik om ni har möjlighet eller om ni har någon omkring er som kan hjälpa till. Utnyttja de kontakter ni har maximalt.

Tänk noggrant igenom ert budskap och försök hitta ett effektivt sätt att nå ut med det. Informera om era aktiviteter och de resultat ni uppnår!

Mårten Bjurström, boende och aktivist
från området Artova i Helsingfors:

"Det viktigaste när man ska samla och engagera
volontärer är att ha roligt. Konceptet "Slow city"
hjälpste oss att fokusera: våra mål var säkerhet och
välbefinnande. Vi kanske inte når alla mål, men vi
kommer alltid att sträva mot dem."

Avslutande ord från projektteamet

Den här guiden är resultatet av ett antal samhällsutvecklingsprojekt, så kallade Caddies-projekt, i Sverige, Finland och Lettland. 2009 fick organisationerna bakom Caddies-teamet tre års finansieringsstöd från EU. Målet var att utveckla och testa metoder och arbetsmodeller som kan underlätta för de boende i ett område att påverka utvecklingen av sin närmiljö.

Redan från början fanns ett gemensamt mål om att sammanställa de nya kunskaperna i en handbok – och det är den du håller i nu. I stället för att bara skriva en projektrapport ville teamet se mer hållbara resultat – för att inspirera andra caddies runt om i världen att se sin roll med nya ögon, precis som Caddies-teamet gjorde under projektperioden.

De starka erfarenheterna från Caddies-projekten har gett upphov till mycket känslor och kommentarer från Caddies-teamet. Du kanske redan har tagit del av några av dem på föregående sidor, men målet med det här kapitlet är att lyfta fram några grundläggande punkter och introducera teamen.

Jag tycker att medborgarinflytande är viktigt att arbeta med eftersom ...

“Det stärker människor från insidan. Både människorna själva och hela området vinner på det.”
Alexandra Lindén – Erfaren kundexpert (Norrköping)

“Att öppna för medborgarinflytande är viktigt när vi vill att alla ska ta ansvar för sin närmiljö.”
Anna Kanervo – Entusiastisk samhällsutvecklare (Helsingfors, Norrköping)

“Kraften i äkta medborgarinflytande blir extra tydlig när man ser personer gå från att tveksamt tänka ”Klarar jag det här” till att aktivt och engagerat arbeta mot mål som är viktiga för både dem själva och hela samhället.”
Terhi Vilkmán – varmhjärtad områdesrepresentant (Helsingfors)

“Medborgarinflytande är viktigt eftersom det kan göra individer och grupper politiskt, socialt och ekonomiskt starkare. När människor väl har börjat tro på sig själva är allt möjligt.”
Hannu Ikäheimo – Lättsam budgetplanerare (Helsingfors)

Min starkaste erfarenhet från Caddies-projektet är ...

“Jag satt i ett rum fullt med olika organisationer. Vi började diskutera vad vi skulle göra härnäst. Och idéerna tog aldrig slut! Ingen av idéerna kom från en caddie eller från myndighetshåll. Alla idéer kom från folk som bodde och verkade i området.”

Caroline Blomgren – Entusiast för samhällsintegration (Norrköping)

*“Insikten om att de boende verkligen är
ENGAGERADE!”*

Alise Gedgauda – Optimistisk
idéstödjare (Riga)

*“Under grannfesterna förra sommaren – det var
jätteroligt att se grannarna träffas för första gången.
Utan Caddies-projekten hade det
troligen inte hänt.”*

Vineta Darzniece – nöjd caddie (Riga)

Att vara caddie betyder för mig ...

*“Det har verkligen varit roligt att vara caddie, inte bara yrkesmässigt, utan
även privat. Verktygen du får som caddie är
obetalbara och ovärderliga.”*

Thomas Gustafsson – Stolt medlem i
Caddies-projektet (Norrköping)

“Du är aldrig fullärd som caddie.”

Pirjo Tulikukka –Idealist och ansvarig för
Helsingfors-teamet (Helsingfors)

*“Det är ganska svårt att bara vara caddie – och inte en ledare som gör
allting. En caddie ger stöd, uppmuntrar och motiverar, men
engagerar sig inte i de konkreta göromålen.”*

Margarita Scadrina – Passionerad områdeskommunikatör (Riga)

“Jag är stolt över att vara caddie och känner ett stort ansvar.”

Larisa Abelite – Positiv drivkraft (Riga)

Tips till andra caddies ...

“Ta tid, respektera att människor är olika och träffa dem där de känner sig trygga.”

Martin Callmeryd – Kommunikationsfrälst
(Norrköping)

“När det inte finns något behov för en caddie längre vet du att du har gjort ett bra jobb.”

Päivi Savolainen – kompetent kommunikatör
(Helsingfors)

“Öppenhet, respekt och tålamod – i kommunikationen. Passion och företagsamhet – i samarbetet.”

Ilona Kalva – försiktig men företagsam
kommunikatör (Riga)

“Sociala Internet kommer förändra framtidens kommunikation och öppna för mer dynamiska samhällen. Våga använda tekniken!”

Ilari Kajaste – En rätt social IT-specialist (Helsinki)

“Låt hjärtat vara med! Då blir det roligare både för dig själv och dem du träffar.”

Anna Malmberg – Nyfiken projektkoordinator
(Norrköping)

CADDIES – Creating Attractive, Developed and Dynamic Societies together with Inhabitants –

– är ett projekt som finansierats av EU (Central Baltic Interreg IV A Programme 2007–2013). Det började i mars 2009 och avslutades i slutet av 2011. Projektets huvudpartner var Hyresbostäder i Norrköping AB (ett kommunalägt bostadsbolag i Norrköping). De andra samarbetspartnerna var Helsinki Neighbourhoods Association (en oberoende organisation vars mål är att förbättra dialogen mellan Helsingfors stad och invånarna i staden) och Rigas bostads- och miljöenheter.

Huvudmålet för projektet har varit att hitta sätt att motivera olika boendegrupper att delta i samhällsutvecklingen och ta ansvar för sin egen närmiljö (hus, kvarter eller stadsdel) på ett hållbart sätt. Alla parter är aktivt engagerade i samhällsutvecklingen i städerna Norrköping, Helsingfors och Riga.

The publication reflects the authors' views and the Managing Authority cannot be held liable for the information published by the project partners.

© CADDIES 2011
Design Anna Jonsson
www.annajonsson.eu

Det här är en praktisk handbok för alla som är intresserade av samhällsutveckling. Handbokens metoder bygger på hållbarhetsprinciper, vikten av engagemang och tron på samarbete för att skapa attraktiva bostadsområden.

Handboken innehåller tio utvalda exempel på utvecklingsprojekt från tre länder (Sverige, Finland och Lettland). Projekten ingår i ett projekt som kallas CADDIES (Creating Attractive, Developed and Dynamic Societies together with Inhabitants). Under 2009–2011 har Caddies-projektet testat och utvecklat metoder som gör det möjligt för grupper i området att engagera sig och ta ansvar för utvecklingen av sin närmiljö. De viktigaste resultaten och berättelserna har sammanställts i den här handboken för att ge nya perspektiv och inspiration till samarbete och engagemang i närmiljöfrågor.